

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

28 octombrie 2010*

În cauza C-367/09,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de hof van beroep te Antwerpen (Belgia), prin decizia din 8 septembrie 2009, primită de Curte la 14 septembrie 2009, în procedura

Belgisch Interventie- en Restitutiebureau

împotriva

SGS Belgium NV,

Firme Derwa NV,

Centraal Beheer Achmea NV,

* Limba de procedură: olandeza.

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, domnii K. Schiemann, L. Bay Larsen, doamnele C. Toader (raportor) și A. Prechal, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 17 iunie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru SGS Belgium NV, de M. Storme, avocat;

— pentru Firme Derwa NV, de L. Wysen și J. Gevers, avocats;

— pentru guvernul belgian, de domnul J.-C. Halleux, în calitate de agent, asistat de P. Bernaerts și de E. Vervaeke, avocatul;

— pentru guvernul austriac, de domnul E. Riedl, în calitate de agent;

— pentru Comisia Europeană, de domnii A. Bouquet și F. Wilman, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 iulie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf, a articolului 5 și a articolului 7 din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 166).

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Belgisch Interventie- en Restitutiebureau (Biroul Belgian pentru Intervenții și Restituiri, denumit în continuare „BIRB”), pe de o parte, și SGS Belgium NV (denumită în continuare „SGS Belgium”), societate specializată în control și supraveghere, Firme Derwa NV (denumită în continuare „Firme Derwa”), societate exportatoare, precum și Centraal Beheer Achmea NV, societate de asigurări, pe de altă parte, în legătură cu aplicarea unei sancțiuni

societății SGS Belgium pentru faptul de a fi permis societății Firme Derwa să obțină în mod nejustificat o restituire la export.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 2988/95

- 3 Al doilea, al treilea, al patrulea, al cincilea, al șaptelea, al optulea, al zecelea și al treisprezecelea considerent ale Regulamentului nr. 2988/95 au următorul cuprins:

„întrucât mai multe de jumătate din cheltuielile Comunității sunt plătite beneficiarilor prin intermediul statelor membre;

întrucât normele metodologice privind gestiunea descentralizată și monitorizarea modului în care acestea sunt aplicate fac obiectul unor dispoziții detaliate diferite în funcție de politicile comunitare respective; întrucât trebuie combătute în toate domeniile acțiunile de natură să afecteze interesele financiare ale Comunităților;

întrucât eficiența combaterii fraudei care afectează interesele financiare ale Comunităților impune adoptarea unui cadru legal comun tuturor domeniilor ce fac obiectul politicilor comunitare;

întrucât, în conformitate cu prezentul regulament, normele sectoriale conțin dispoziții cu privire la abateri, precum și la măsurile și sancțiunile administrative pentru sancționarea acestora;

[...]

întrucât sancțiunile administrative comunitare trebuie să ofere o protecție adecvată a acestor interese; întrucât este necesară definirea unor norme generale aplicabile acestor sancțiuni;

întrucât dreptul comunitar a instituit sancțiuni administrative comunitare în cadrul politicii agricole comune; întrucât asemenea sancțiuni trebuie instituite și în alte domenii;

[...]

întrucât, potrivit nu numai principiului general al echității și principiului proporționalității, ci și în lumina principiului *acquis communautaire non bis in idem*, trebuie adoptate dispoziții corespunzătoare, concomitent cu respectarea acquis-ului comunitar și a dispozițiilor prevăzute în normele comunitare speciale existente la

data intrării în vigoare a prezentului regulament, pentru a evita cumulum sancțiunilor financiare comunitare și a sancțiunilor penale de drept intern impuse aceluiași persoane pentru aceleași motive;

[...]

întrucât dreptul comunitar impune Comisiei și statelor membre obligația de a controla dacă resursele bugetare comunitare sunt utilizate în scopurile prevăzute; întrucât sunt necesare norme comune în completarea dispozițiilor existente”.

4 Articolul 1 din acest regulament prevede:

„(1) În scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene, se adoptă prin prezenta o reglementare generală privind controalele uniforme, măsurile și sancțiunile administrative privind abaterile de la dreptul comunitar.

(2) Constituie abatere orice încălcare a unei dispoziții de drept comunitar, ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni a unui agent economic, care poate sau ar putea prejudicia bugetul general al Comunităților sau bugetele gestionate de acestea, fie prin

diminuarea sau pierderea veniturilor acumulate din resurse proprii, colectate direct în numele Comunităților, fie prin cheltuieli nejustificate.”

5 Articolul 2 din acest regulament prevede:

„(1) Controalele, măsurile și sancțiunile administrative se introduc în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a dreptului comunitar. Acestea trebuie să fie eficace, proporționale și convingătoare, astfel încât să ofere o protecție adecvată a intereselor financiare ale Comunităților.

(2) Nicio sancțiune administrativă nu poate fi impusă în absența unor dispoziții în acest sens prevăzute într-un act comunitar emis anterior abaterii respective. În cazul modificării ulterioare a dispozițiilor care impun sancțiuni administrative și care sunt incluse în normele comunitare, se aplică retroactiv dispozițiile mai favorabile.

(3) Dreptul comunitar stabilește natura și domeniul de aplicare al măsurilor și sancțiunilor administrative necesare pentru o corectă aplicare a normelor în cauză, ținând cont de natura și de gravitatea abaterii, de avantajul acordat sau primit și de gradul de răspundere.

(4) Procedurile de aplicare a controalelor, măsurilor și sancțiunilor comunitare sunt reglementate prin legislația statelor membre, cu condiția respectării dreptului comunitar aplicabil.”

6 Articolul 3 alineatul (1) din același regulament prevede:

„Termenul de prescripție a acțiunii este de patru ani de la săvârșirea abaterii menționate la articolul 1 alineatul (1). Cu toate acestea, normele sectoriale pot să prevadă un termen mai scurt, care nu poate fi însă mai mic de trei ani.

[...]

Termenul de prescripție este întrerupt de orice act al unei autorități competente, adus la cunoștința persoanei în cauză, cu privire la cercetarea sau urmărirea în justiție a abaterii respective. Termenul de prescripție începe să curgă din nou după fiecare act de întrerupere.

[...]”

7 Articolul 4 din Regulamentul nr. 2988/95, care figurează în cadrul titlului II din acest regulament, intitulat „Măsuri și sancțiuni administrative”, prevede:

„(1) Ca regulă generală, orice abatere atrage după sine retragerea avantajului obținut nejustificat:

— prin obligația de a vărsa sumele datorate sau de a rambursa sumele primite nejustificat;

— prin pierderea totală sau parțială a garanției constituite în sprijinul cererii de a beneficia de un avantaj acordat sau în momentul primirii unui avans.

(2) Aplicarea măsurilor menționate la alineatul (1) se limitează la retragerea avantajului obținut, la care se adaugă, dacă acest lucru este prevăzut, dobânda care poate fi calculată pe bază forfetară.

(3) Actele despre care se stabilește că au drept scop obținerea unui avantaj care contravine obiectivelor dreptului comunitar aplicabil în situația în cauză, prin crearea în mod artificial a condițiilor necesare pentru obținerea avantajului, au drept consecință, după caz, fie neacordarea avantajului respectiv, fie retragerea acestuia.

(4) Măsurile prevăzute în acest articol nu sunt considerate sancțiuni.”

8 Articolul 5 alineatele (1) și (2) din acest regulament prevede:

„(1) Abaterile intenționate sau cele săvârșite din neglijență pot să atragă următoarele sancțiuni administrative:

(a) plata unei amenzi administrative;

(b) plata unei sume mai mari decât sumele primite nejustificat sau sustrase, la care se adaugă dobânda, dacă este cazul; această sumă suplimentară este calculată sub formă de procentaj stabilit prin reguli specifice și nu poate depăși nivelul strict necesar pentru a constitui un factor de descurajare;

- (c) retragerea totală sau parțială a unui avantaj acordat prin norme comunitare, chiar dacă agentul economic a beneficiat în mod nejustificat numai de o parte din avantajul respectiv;

[...]

- (g) alte sancțiuni cu caracter pur economic, având o natură și un domeniu de aplicare echivalente, prevăzute în normele sectoriale adoptate de către Consiliu în lumina cerințelor specifice ale sectoarelor interesate și potrivit atribuțiilor executive conferite Comisiei de către Consiliu.

(2) Fără a aduce atingere dispozițiilor prevăzute de normele sectoriale existente la data intrării în vigoare a prezentului regulament, alte abateri pot să atragă numai acele sancțiuni care nu sunt echivalente unei sancțiuni penale, prevăzute la alineatul (1), cu condiția ca sancțiunile respective să fie esențiale pentru aplicarea corectă a acestor norme.”

- 9 Potrivit articolului 7 din acest regulament:

„Măsurile și sancțiunile administrative comunitare pot fi aplicate agenților economici menționați la articolul 1, care au comis abaterea, și anume persoane fizice sau juridice și alte entități cărora dreptul intern le conferă capacitate juridică, precum și tuturor celor obligați să-și asume răspunderea pentru abatere sau să vegheze ca aceasta să nu fie comisă.”

Regulamentul (CEE) nr. 3665/87

- ¹⁰ Articolul 11 alineatele (1) și (3) din Regulamentul (CEE) nr. 3665/87 al Comisiei din 27 noiembrie 1987 de stabilire a normelor comune de aplicare a sistemului de restituiri la export pentru produsele agricole (JO L 351, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 495/97 al Comisiei din 18 martie 1997 (JO L 77, p. 12, denumit în continuare „Regulamentul nr. 3665/87”), prevede:

„(1) În cazul în care se constată că un exportator, în scopul obținerii unei restituiri la export, a solicitat o restituire care o depășește pe cea aplicabilă, restituirea datorată pentru exportul respectiv este aceea aplicabilă produsului exportat redusă cu:

- (a) jumătate din diferența dintre restituirea solicitată și cea aplicabilă exportului respectiv;
- (b) de două ori diferența dintre restituirea solicitată și cea aplicabilă, în cazul în care exportatorul oferă informații false în mod intenționat.

[...]

Penalizările se aplică fără să aducă atingere penalizărilor suplimentare prevăzute la nivel național.

[...]

(3) Fără a aduce atingere obligației de achitare a sumei negative în conformitate cu alineatul (1) al patrulea paragraf, în cazul unei plăți nedatorate a unei restituiri, beneficiarul trebuie să ramburseze sumele primite pe nedrept – ceea ce include orice penalizare aplicabilă în conformitate cu primul paragraf al alineatului (1) [...]” [traducere neoficială]

¹¹ Articolul 18 din Regulamentul nr. 3665/87 prevede:

„(1) Dovada finalizării formalităților vamale pentru punerea în consum este furnizată, la alegerea exportatorului, sub forma unuia dintre următoarele documente:

(a) documentul vamal [...];

(b) un certificat de descărcare și de punere în consum întocmit de o societate specializată în plan internațional în materie de control și de supraveghere și autorizată într-un stat membru. Data și numărul documentului vamal de punere în consum trebuie să figureze pe certificatul respectiv.

(2) În cazul în care exportatorul nu poate obține documentul ales în conformitate cu litera (a) sau cu litera (b) a alineatului (1), chiar dacă a luat toate măsurile necesare, sau în cazul în care autenticitatea documentului furnizat este pusă la îndoială, dovada finalizării formalităților vamale pentru punerea în consum poate fi considerată ca fiind făcută prin prezentarea unuia sau a mai multe dintre următoarele documente:

[...]

(c) un certificat de descărcare eliberat de o societate specializată în plan internațional în materie de control și de supraveghere și autorizată într-un stat membru, care să ateste, printre altele, că produsul a părăsit zona portuară sau cel puțin că, din câte se cunoaște, produsul nu a făcut obiectul unei încărcări ulterioare în vederea reexportării;

[...]” [traducere neoficială]

Dreptul național

- ¹² Articolul 1 din Decretul regal din 4 ianuarie 1985 de stabilire a condițiilor de autorizare a societăților însărcinate cu eliberarea certificatelor de descărcare în țara de destinație a mărfurilor exportate în cadrul politicii agricole comune (*Moniteur belge* din 21 februarie 1985, p. 1937) are următorul cuprins:

„CertIFICATELE care dovedesc faptul că mărfurile exportate sunt descărcate în țara de destinație nu pot, pentru aplicarea politicii agricole comune, să fie acceptate de

serviciile competente decât dacă sunt întocmite de societăți specializate pe plan internațional în materie de control și supraveghere, autorizate în acest scop prin decrete ale miniștrilor însărcinați cu problemele economice și agricole.”

13 Articolul 2 alineatul (2) din acest decret regal prevede:

„Societatea se angajează:

1° să răspundă în solidar cu celelalte părți care participă sau care sunt implicate în operațiunile de export pentru consecințele financiare ale certificatelor eliberate de acestea;

2° să acorde, în orice moment, acces la clădirile sale funcționarilor [...] și să permită acestor funcționari să consulte toate documentele referitoare la certificatele eliberate;

[...]”

14 Acest decret regal a fost abrogat prin Decretul regal din 28 februarie 1999 de stabilire a condițiilor de autorizare a societăților însărcinate cu eliberarea certificatelor de descărcare și de punere în consum sau a unui certificat de descărcare în țara de destinație a mărfurilor exportate în cadrul politicii agricole comune (*Moniteur belge* din 22 iunie 1999, p. 23534).

- 15 Potrivit articolului 2 alineatul 1 punctul 2 litera a) din acest decret regal, „[s]ocietatea se angajează: a) să răspundă în solidar cu celelalte părți care participă sau care sunt implicate în operațiunile de export pentru consecințele financiare ale certificatelor eliberate de acestea”.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

- 16 La 6 iunie 1997, Firme Derwa a exportat în Egipt un lot de 741 144 de kilograme de carne de vită și, în acest temei, a solicitat de la BIRB restituiri la export. Astfel, acest exportator a primit, în urma constituirii unei garanții, plata unei sume de 1 407 268,90 euro în cadrul regimului de prefinanțare.
- 17 Pentru a dobândi în mod definitiv suma totală a restituirii, Firme Derwa trebuia să prezinte dovada importării lotului de carne în cauză în Egipt. Nava care a transportat încărcătura de carne a ajuns la destinație la 19 iunie 1997. La 10 februarie 1998, Firme Derwa a transmis către BIRB un certificat întocmit de SGS Belgium la 4 noiembrie 1997 prin care se confirma ridicarea mărfurilor de autoritățile vamale egiptene în scopul punerii în consum a acestora.
- 18 La 5 iunie 1998, BIRB a deblocat garanția depusă de Firme Derwa, care a dobândit definitiv restituirile la export în cauză.

- 19 În urma unei anchete efectuate de inspecția economică din cadrul ministerului belgian al economiei a reieșit că SGS Egypt Ltd a informat SGS Belgium, printr-un fax din 24 septembrie 1997, că mărfurile în cauză nu au putut fi importate în Egipt din cauza interdicției de a importa decisă de acest stat terț împotriva cărnii de vită originare din Belgia.
- 20 BIRB a transmis către SGS Belgium rapoarte privind această anchetă în cadrul mesajelor din 13 august 1998, precum și din 9 și din 14 octombrie 1998. Prin scrisoarea din 21 aprilie 1999, BIRB a solicitat de asemenea acestei societăți să îi furnizeze documentele vamale pe baza cărora societatea respectivă a întocmit certificatul din 4 noiembrie 1997.
- 21 Întrucât a constatat că SGS Belgium nu a dat curs solicitării sale, în scrisoarea din 5 februarie 2002 adresată acestei societăți, BIRB a concluzionat că mărfurile nu au fost importate în Egipt pentru punerea acestora în consum și, în consecință, BIRB a decis să impună SGS Belgium, în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 3665/87, o sancțiune administrativă echivalentă cu 200% din suma de 1 407 268,90 euro primită în mod nejustificat de Firme Derwa datorită certificatului eliberat de această societate de control. Pe de altă parte, s-a solicitat SGS Belgium să achite o sumă echivalentă cu această restituire, precum și o majorare, astfel încât acestei societăți i s-a solicitat să achite suma totală de 4 503 260,74 euro.
- 22 Prin scrisoarea din 29 aprilie 2002, SGS Belgium a informat BIRB că, în urma unei anchete interne, ar fi reieșit că mărfurile nu au fost importate decât în mod provizoriu în Egipt și că acestea ar fi fost în final exportate în Africa de Sud. Cu toate acestea, într-o scrisoare din 27 mai 2002, SGS Belgium sublinia că informațiile incorecte transmise de aceasta ar fi fost involuntare.

- 23 Prin citația notificată la 16 septembrie 2003, BIRB a introdus o acțiune la rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Tribunalul de Primă Instanță din Antwerpen) împotriva SGS Belgium solicitând să i se aplice acesteia sancțiunea administrativă respectivă. În acest context, această societate a solicitat intervenția forțată și chemarea în garanție a Firme Derwa și a Centraal Beheer Achmea NV.
- 24 Prin Hotărârea din 13 ianuarie 2006, această instanță a respins ca nefondate atât acțiunea formulată de BIRB, cât și cererea formulată de SGS Belgium de chemare în intervenție forțată și în garanție. Instanța respectivă a constatat mai întâi că termenul de prescripție de patru ani prevăzut la articolul 3 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 2988/95 nu expirase, întrucât a fost întrerupt, în sensul celui de al treilea paragraf al acestei dispoziții, prin trimiterea de către BIRB a scrisorii din 5 februarie 2002 prin care acesta stabilea amenda administrativă împotriva SGS Belgium.
- 25 Cu toate acestea, rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen a considerat că articolele 5 și 7 din Regulamentul nr. 2988/95 nu constituiau un temei juridic suficient care să permită impunerea unei sancțiuni administrative unei societăți precum SGS Belgium. Astfel, potrivit acestei instanțe, contrar articolului 3 din Regulamentul nr. 2988/95, aceste dispoziții lasă o marjă de apreciere statelor membre și nu cuprind o obligație de a aplica sancțiuni. Astfel, ar fi de competența legiuitorului Uniunii sau a legiuitorilor naționali să prevadă, în reglementările sectoriale, că operatori diferiți de exportatorul beneficiar al restituirilor sunt obligați la plata unor penalizări. În plus, Regulamentul nr. 3665/87 nu ar conține nicio dispoziție care să permită sancționarea participanților la o operațiune de export pentru abateri comise de exportator.
- 26 BIRB a declarat apel împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere susținând în special că, în temeiul Decretului regal din 4 ianuarie 1985, SGS Belgium răspundea în solidar cu exportatorul pentru consecințele financiare ale certificatelor întocmite de aceasta. Or, în măsura în care această societate a creat în mod artificial condițiile care să permită exportatorului să beneficieze în mod nejustificat de o restituire la export și

în măsura în care acest exportator, Firme Derwa, a ignorat caracterul eronat al certificatului furnizat și nu a acționat din neglijență, BIRB a considerat că nu era necesar să recupereze de la aceasta suma restituită și nici să îi aplice o sancțiune administrativă. BIRB a susținut în esență că, deși sancțiunea prevăzută la articolul 11 alineatul (1) primul paragraf litera (b) din Regulamentul nr. 3665/87 îl vizează în principiu numai pe exportator, având în vedere regula privind răspunderea comună a societății de control și supraveghere prevăzută de dreptul național, era posibil ca, în temeiul articolului 7 din Regulamentul nr. 2988/95, să se aplice această sancțiune societății respective în calitate sa de persoană care poate fi obligată să răspundă pentru abatere în sensul acestei dispoziții. BIRB a susținut de asemenea că, în orice caz, în situația în care nu se constata nicio intenție de fraudă, SGS Belgium trebuia obligată cel puțin la plata sancțiunii prevăzute la articolul 11 alineatul (1) primul paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 3665/87.

27 La rândul său, SGS Belgium a susținut în special că, în cazul în care poate fi obligată să răspundă, trebuie să fie vorba despre o răspundere solidară cu exportatorul și cu asigurătorul, în măsura în care sumele solicitate sunt datorate de exportator și în măsura în care articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95, precum și articolul 2 alineatul 2 punctul 1) din Decretul regal din 4 ianuarie 1985 implică o solidaritate între operatorii care intervin într-o operațiune de export.

28 În aceste condiții, hof van beroep te Antwerpen (Curtea de Apel din Antwerpen) a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„(1) Dispozițiile articolelor 5 și 7 din Regulamentul [...] nr. 2988/95 [...] au un efect direct în ordinea juridică națională a statelor membre în lipsa oricărei marje de apreciere din partea statelor membre respective și fără a fi necesar ca autoritățile naționale să adopte măsuri de punere în aplicare?”

- (2) O societate specializată pe plan internațional în materie de control și supraveghere, autorizată de statul membru în care au fost îndeplinite formalitățile vamale la export, în speță [Regatul] Belgi[ei], care a emis un certificat incorect de descărcare în sensul articolului 18 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 3665/87 [...], poate fi considerată agent economic în sensul articolului 1 din Regulamentul nr. 2988/95 [...] și, prin urmare, persoană care a participat la săvârșirea abaterii sau care poate fi obligată să își asume răspunderea pentru abatere ori persoană care ar fi trebuit să vegheze ca aceasta să nu fie comisă, în sensul articolului 7 din regulamentul menționat?
- (3) Comunicarea unui raport cu privire la o anchetă întreprinsă de inspecția economică, o scrisoare prin care se solicită prezentarea unor înscrisuri suplimentare pentru a justifica importul pentru consum sau o scrisoare recomandată prin care se aplică o sancțiune pot constitui acte de cercetare sau de urmărire în justiție în sensul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul [...] nr. 2988/95 [...]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- ²⁹ Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în realitate să se stabilească dacă articolele 5 și 7 din Regulamentul nr. 2988/95 se aplică astfel încât sancțiuni administrative în sensul acestui regulament pot fi aplicate numai în temeiul acestor două dispoziții.

- 30 SGS Belgium, Firme Derwa, precum și guvernul austriac susțin în esență că articolele 5 și 7 din Regulamentul nr. 2988/95 au efect direct în măsura în care pot fi aplicate sancțiuni administrative diferitelor categorii de operatori care intervin în procesul de control al regularității și al legalității plăților obținute din bugetul Uniunii numai dacă reglementările sectoriale ale Uniunii prin care sunt definite tipul de sancțiuni și categoria de operatori avută în vedere erau în vigoare în momentul în care a fost comisă abaterea. În această privință, ele susțin că o astfel de reglementare sectorială nu exista la momentul realizării exporturilor în discuție în acțiunea principală în ceea ce privește societățile de control și supraveghere.
- 31 Dimpotrivă, guvernul belgian și Comisia Europeană consideră că, atunci când o categorie de operatori nu face încă obiectul unei reglementări sectoriale a Uniunii, precum Regulamentul nr. 3665/87, în ceea ce privește restituirile primite de exportatorii beneficiari fără a fi datorate, articolele 5 și 7 din Regulamentul nr. 2988/95, întrucât prevăd în general posibilitatea de a aplica o sancțiune administrativă altor operatori decât beneficiarul restituirilor la export, sunt direct aplicabile în temeiul articolului 288 alineatul (2) TFUE.
- 32 În această privință, având în vedere însăși natura și funcția lor în sistemul de izvoare ale dreptului Uniunii, dispozițiile unui regulament au, în general, un efect imediat în ordinele juridice naționale, fără a fi necesar ca autoritățile naționale să adopte măsuri de aplicare (a se vedea Hotărârea din 17 mai 1972, Leonasio, 93/71, Rec., p. 287, punctul 5, și Hotărârea din 24 iunie 2004, Handlbauer, C-278/02, Rec., p. I-6171, punctul 25) ori fără a fi necesar ca legiuitorul Uniunii să adopte reglementări suplimentare.
- 33 Totuși, anumite dispoziții ale unui regulament pot necesita, pentru punerea lor în aplicare, adoptarea unor măsuri de aplicare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 ianuarie 2001, Monte Arcosu, C-403/98, Rec., p. I-103, punctul 26) fie de către statele membre, fie chiar de către legiuitorul Uniunii.

- 34 În această situație se află, în contextul protecției intereselor financiare ale Uniunii, sancțiunile administrative prevăzute în Regulamentul nr. 2988/95, aplicate diferitelor categorii de operatori.
- 35 Astfel, în ceea ce privește abaterile intenționate sau cele săvârșite din neglijență, articolul 5 din acest regulament se limitează să prevadă că acestea „pot” conduce la anumite sancțiuni administrative enumerate la articolul respectiv, în timp ce, în ceea ce privește categoriile de operatori care pot face obiectul unor astfel de sancțiuni, articolul 7 din acest regulament prevede că sancțiunile respective „pot” fi aplicate nu numai agenților economici care au comis abaterea, ci și persoanelor care au participat la săvârșirea abaterii, precum și celor obligate să își asume răspunderea pentru abateri sau să vegheze ca aceasta să nu fie comisă.
- 36 Trebuie, așadar, să se constate că aceste dispoziții se limitează să stabilească normele generale de control și de sancționare cu scopul de a proteja interesele financiare ale Uniunii (a se vedea Hotărârea din 13 martie 2008, *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening, C-383/06-C-385/06, Rep.*, p. I-1561, punctul 39). În special, aceste dispoziții nu stabilesc tocmai care dintre sancțiunile enumerate la articolul 5 din Regulamentul nr. 2988/95 ar trebui aplicată în cazul unei abateri care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii și nici categoria de operatori care trebuie să facă obiectul unei asemenea sancțiuni într-o astfel de situație.
- 37 În această privință, trebuie adăugat, pe de o parte, că reiese din articolul 2 din Regulamentul nr. 2988/95, în special din alineatul (3) coroborat cu al cincilea și cu al optulea considerent ale acestui regulament, că legiuitorului Uniunii îi revine sarcina de a prevedea reglementările sectoriale care instituie sancțiuni administrative, precum cele care existau deja în momentul adoptării regulamentului respectiv în cadrul politicii agricole comune. În plus, astfel cum reiese din al șaptelea considerent al aceluiași

regulament, prin acesta din urmă se urmărește să se stabilească norme generale aplicabile unor astfel de reglementări sectoriale.

- ³⁸ Pe de altă parte, din articolul 2 alineatul (4) din Regulamentul nr. 2988/95 reiese că, cu condiția respectării reglementării existente a Uniunii, procedurile privind aplicarea controalelor, precum și a măsurilor și a sancțiunilor administrative stabilite de această reglementare sunt prevăzute de dreptul statelor membre.
- ³⁹ Pe de altă parte, mai trebuie arătat că articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2988/95 prevede, desigur, conform principiului legalității infracțiunilor și a pedepselor, că nu se poate pronunța nicio sancțiune administrativă atât timp cât aceasta nu a fost instituită de un act al Uniunii anterior săvârșirii abaterii.
- ⁴⁰ Totuși, astfel cum reiese din articolul 325 TFUE, pentru a combate fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, statele membre adoptă aceleași măsuri pe care le adoptă pentru a combate fraudă care aduce atingere propriilor interese financiare. În consecință și având în vedere obiectivele urmărite prin Regulamentul nr. 2988/95, atunci când legiuitorul Uniunii nu a adoptat o reglementare sectorială prin care să protejeze interesele financiare ale Uniunii de comportamentul anumitor operatori, statele membre au dreptul să mențină sau să adopte dispoziții în acest domeniu și împotriva acestor operatori în măsura în care acestea din urmă se dovedesc a fi necesare pentru a combate fraudă și în măsura în care respectă principiile generale ale dreptului Uniunii, în special principiul proporționalității, precum și dispozițiile generale definite în regulamentul respectiv și în eventuale reglementări sectoriale ale Uniunii existente cu privire la alți operatori.

- 41 Astfel, trebuie subliniat că, atunci când o reglementare a Uniunii nu cuprinde nicio dispoziție specifică prin care să se prevadă o sancțiune în cazul încălcării acesteia sau atunci când o astfel de reglementare prevede că anumite sancțiuni pot fi aplicate în cazul în care se încalcă dreptul Uniunii, însă nu stabilește în mod exhaustiv sancțiunile pe care statele membre le pot aplica, articolul 4 alineatul (3) TUE impune statelor membre să adopte toate măsurile efective pentru a sancționa comportamentele care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 septembrie 1989, Comisia/Grecia, 68/88, Rec., p. 2965, punctul 23, și Hotărârea din 8 iulie 1999, Nunes și de Matos, C-186/98, Rec., p. I-4883, punctele 12 și 14).
- 42 În plus, ar fi incompatibil cu obiectivele urmărite prin articolul 325 TFUE, care stabilește atât pentru Uniune, cât și pentru statele membre ale acesteia obligația de a combate fraudă și abaterile care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, de a limita acțiunea statelor membre împotriva unei categorii de operatori care nu fac încă obiectul unei reglementări sectoriale adoptate la nivelul Uniunii. Astfel, pentru ca protecția intereselor financiare ale Uniunii să devină efectivă, este imperativ ca descurajarea și combaterea fraudei și a altor abateri să fie efectuate la toate nivelurile la care aceste interese pot fi afectate de astfel de fenomene, în special întrucât fenomenele astfel combătute implică frecvent operatori situați la diferite niveluri (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2003, Comisia/BEL, C-15/00, Rec., p. I-7281, punctul 135). Pe de altă parte, trebuie arătat că acesta este rolul societăților de control și de supraveghere în ceea ce privește legalitatea plăților restituirilor la export.
- 43 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolele 5 și 7 din Regulamentul nr. 2988/95 nu se aplică astfel încât o sancțiune administrativă să poată fi aplicată numai în temeiul acestor dispoziții din moment ce, în contextul protecției intereselor financiare ale Uniunii, aplicarea unei sancțiuni administrative unei categorii de persoane impune ca, anterior comiterii abaterii în cauză, fie legiuitorul Uniunii să fi adoptat o reglementare sectorială care definește o astfel de sancțiune și condițiile aplicării sale acestei categorii de persoane, fie, eventual, atunci când o astfel de reglementare nu a fost încă adoptată la nivelul Uniunii, dreptul

statului membru pe teritoriul căruia a fost comisă această abatere să fi prevăzut impunerea unei sancțiuni administrative acelei categorii de persoane.

Cu privire la a doua întrebare

- 44 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, în care reglementarea sectorială a Uniunii nu prevedea încă obligația statelor membre de a prevedea sancțiuni eficace în cazurile în care o societate specializată pe plan internațional în materie de control și supraveghere și autorizată de un stat membru a eliberat certificate false, articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95 interzice statelor membre, în temeiul unor măsuri naționale, să aplice o sancțiune societății respective în calitatea acesteia de persoană care a „participat la realizarea abaterii” sau de persoană care poate fi „obligată să își asume răspunderea” pentru aceasta ori de persoană care ar fi trebuit „să vegheze ca aceasta să nu fie comisă” în sensul dispoziției respective.
- 45 În această privință, trebuie arătat că, prin eliberarea unui certificat fals de descărcare și de punere în consum în sensul articolului 18 din Regulamentul nr. 3665/87, certificat care permite unui exportator să beneficieze în mod nejustificat de o restituire la export, o societate specializată pe plan internațional în materie de control și supraveghere și autorizată de un stat membru poate fi considerată persoană care a „participat la realizarea abaterii” în sensul articolului 7 din Regulamentul nr. 2988/95 și căreia, pentru acest motiv, i se pot aplica măsuri și sancțiuni administrative în sensul acestui regulament. De asemenea, o astfel de societate poate fi considerată persoană obligată să își asume răspunderea pentru abatere în sensul acestei dispoziții atunci

când dreptul național prevede o răspundere a acestei societăți pentru consecințele financiare ce rezultă din certificatele eliberate de aceasta din urmă.

- 46 Totuși, astfel cum s-a constatat la punctul 43 din prezenta hotărâre, în scopul aplicării unei astfel de sancțiuni, este necesar ca o reglementare sectorială a Uniunii sau, în lipsa unei astfel de reglementări, o reglementare națională să fi prevăzut aplicarea unei sancțiuni administrative acestei categorii de operatori.
- 47 Or, în momentul realizării importurilor în discuție în acțiunea principală, dreptul Uniunii nu cuprindea o reglementare sectorială în sensul Regulamentului nr. 2988/95 care să stabilească în mod specific sancțiunile ce urmau a fi prevăzute pentru afectarea intereselor financiare ale Uniunii, care rezultă din eliberarea de către o astfel de societate de control și supraveghere a unor certificate false de descărcare și de punere în consum.
- 48 Astfel, numai de la adoptarea Regulamentului (CE) nr. 1253/2002 al Comisiei din 11 iulie 2002 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 800/1999 de stabilire a normelor comune de aplicare a regimului de restituire la exportul de produse agricole (JO L 102, p. 11, Ediție specială, 03/vol. 42, p. 179), un nou articol 16c din acest din urmă regulament prevede că „[s]tatele membre care au autorizat societăți de supraveghere prevăd un sistem eficient de sancțiuni pentru cazurile în care o societate de supraveghere autorizată a eliberat certificate false”.
- 49 În schimb, articolul 11 din Regulamentul nr. 3665/87 prevedea reguli precise privind recuperarea de la exportator a restituirilor la export permise în mod nejustificat de acesta din urmă, însoțită de aplicarea unei sancțiuni, în special atunci când exportatorul a obținut un astfel de avantaj nejustificat prin furnizarea intenționată a unor date false, precum și a unor sancțiuni suplimentare care pot fi prevăzute de dreptul național. În consecință, în acțiunea principală, se ridică întrebarea dacă autoritățile

naționale puteau renunța la recuperarea restituirii de la exportator și la aplicarea unei sancțiuni administrative acestuia din urmă, preferând să se adreseze societății de control și supraveghere răspunzătoare în solidar în temeiul dreptului național pentru consecințele financiare ce rezultă din certificatele furnizate de aceasta.

- 50 În ceea ce privește ajutoarele acordate de la bugetul Uniunii în cadrul fondurilor structurale și al politicii agricole comune, Curtea a avut deja ocazia să constate că orice exercitare de către statul membru a unei competențe de apreciere privind oportunitatea solicitării restituirii ajutoarelor acordate în mod necorespunzător sau ilegal ar fi incompatibilă cu obligația impusă autorităților administrative naționale de reglementarea Uniunii aplicabilă în aceste sectoare, de recuperare a fondurilor plătite în mod necorespunzător sau ilegal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 septembrie 1983, *Deutsche Milchkontor și alții*, 205/82-215/82, Rec., p. 2633, punctul 22, precum și Hotărârea *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening*, citată anterior, punctul 38).
- 51 Același raționament este valabil în principiu în ceea ce privește obligația statelor membre de a recupera de la exportatori restituirile primite în mod nejustificat de aceștia, obligație prevăzută la articolul 11 din Regulamentul nr. 3665/87 și însoțită de sancțiunea prevăzută la alineatul (1) primul paragraf litera (a) sau (b) al acestui articol, precum și de sancțiuni suplimentare eventual prevăzute de dreptul național.
- 52 Este adevărat că, înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului nr. 1253/2002, statele membre nu erau obligate să prevadă, în cazul unor restituiri primite în mod nejustificat de un exportator, sancțiuni împotriva unei societăți de control și de supraveghere care a furnizat un certificat fals. Totuși, această împrejurare nu împiedică statele membre, astfel cum s-a constatat la punctul 40 din prezenta hotărâre, să mențină sau să adopte, în contextul protecției intereselor financiare ale Uniunii, dispoziții naționale care prevăd aplicarea unor sancțiuni administrative acestei categorii de operatori cărora legiuitorul Uniunii le-a încredințat sarcina de a colabora la

verificarea legalității operațiunilor de export care beneficiază de restituiri acordate de la bugetul Uniunii. Prin urmare, astfel de măsuri nu ar face decât să anticipeze obligația ce revine în prezent statelor respective în temeiul articolului 16c din Regulamentul (CE) nr. 800/1999 al Comisiei din 15 aprilie 1999 de stabilire a normelor comune de aplicare a sistemului de restituiri la export pentru produsele agricole (JO L 102, p. 11, Ediție specială, 03/vol. 27, p. 187), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1253/2002.

53 Prin urmare, în împrejurări precum cele în cauză în acțiunea principală și sub rezerva constatării de către instanța de trimitere a aplicării Decretului regal din 4 ianuarie 1985 menționat în cererea acestuia de pronunțare a unei hotărâri preliminare, în lipsa unei reglementări sectoriale a Uniunii aplicabile *ratione temporis* societăților de control și supraveghere, statele membre puteau să prevadă o răspundere solidară a acestui tip de societăți cu exportatorul, în calitate de persoană care a participat la realizarea abaterii sau de persoană obligată să își asume răspunderea pentru aceasta, pentru consecințele financiare ce rezultă din eliberarea de către acestea a unor certificate de descărcare și de punere în consum care au permis acestui exportator să beneficieze în mod nejustificat de restituiri la export în detrimentul bugetului Uniunii.

54 În acțiunea principală, se observă însă că autoritățile naționale doresc, pe de o parte, să recupereze de la SGS Belgium valoarea restituirii primite în mod nejustificat și, pe de altă parte, să aplice acestei societăți de control și supraveghere sancțiunile administrative prevăzute la articolul 11 alineatul (1) primul paragraf litera (b) din Regulamentul nr. 3665/87 și aplicate în mod normal exportatorului, invocând efectul direct al articolului 7 din Regulamentul nr. 2988/95 și existența în dreptul național a unei răspunderi solidară a unei astfel de societăți cu exportatorul. În special, potrivit opiniei exprimate de BIRB, faptul că societatea de control și supraveghere în discuție în acțiunea principală a transmis în mod intenționat un certificat eronat ar permite să se considere că se îndeplinește condiția aplicării sancțiunii prevăzute la articolul 11 alineatul (1) primul paragraf litera (b) din Regulamentul nr. 3665/87. Totuși,

cu titlu subsidiar, BIRB susține de asemenea în fața instanței de trimitere că, în cazul în care nu ar trebui reținută nicio intenție de fraudă, SGS ar trebui obligată la plata penalizării prevăzute la articolul 11 alineatul (1) primul paragraf litera (a) din acest regulament.

- 55 În această privință, în ceea ce privește recuperarea restituirii primite în mod nejustificat, astfel cum s-a constatat la punctul 51 din prezenta hotărâre, aceasta trebuie realizată față de exportator, care a beneficiat în mod nejustificat de o astfel de restituire.
- 56 În ceea ce privește aplicarea sancțiunii prevăzute la articolul 11 alineatul (1) primul paragraf litera (b) din acest regulament, trebuie arătat că aceasta nu poate fi aplicată decât atunci când „exportatorul oferă informații false în mod intenționat”. În consecință, legiuitorul Uniunii a prevăzut în mod expres că această condiție de aplicare trebuie îndeplinită numai de exportator.
- 57 În aceste condiții, dacă, în acțiunea principală, se observă că exportatorul ar ignora caracterul eronat al certificatului de punere în consum care ar fi fost furnizat în mod intenționat de societatea de control și de supraveghere, fapt a cărui verificare este de competența instanței de trimitere, nu se poate considera că acest exportator a transmis în mod intenționat date false în sensul articolului 11 alineatul (1) primul paragraf litera (b) din Regulamentul nr. 3665/87, astfel încât sancțiunea prevăzută prin această dispoziție să nu poată fi aplicată nici exportatorului și, în temeiul unei norme naționale privind răspunderea solidară, nici societății de control și supraveghere.

- 58 În schimb, într-o astfel de situație, ar putea fi aplicată sancțiunea prevăzută la articolul 11 alineatul (1) primul paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 3665/87. Astfel, aceasta este aplicabilă chiar și atunci când exportatorul nu a săvârșit o faptă ilicită (a se vedea Hotărârea din 24 aprilie 2008, AOB Reuter, C-143/07, Rep., p. I-3171, punctul 17).
- 59 În această privință, pe de o parte, numai operatorii care au solicitat să beneficieze de restituiri la export sunt în principiu susceptibili să li se aplice o astfel de sancțiune atunci când reiese că informațiile furnizate de astfel de operatori în susținerea cererii lor sunt eronate. Pe de altă parte, în măsura în care există un risc real ca exportatorul, care este cel mai adesea ultima verigă a unui lanț contractual de cumpărare în scopul revânzării, să nu intre în domeniul de aplicare al răspunderii legate de inexactitatea declarației sale din cauza eventualității unei erori, a unei neglijențe sau a unei fraude în amonte ale acestui lanț, exportatorul răspunde, în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 3665/87, pentru exactitatea declarației sale, putând fi aplicate sancțiuni (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2002, Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Rec., p. I-6453, punctele 42, 61 și 62). Astfel, acest exportator are libertatea alegerii cocontractanților și are obligația de a lua măsurile de precauție adecvate, fie prin includerea de clauze în acest sens în contractele pe care le încheie cu cocontractanții, fie prin încheierea unei asigurări specifice (Hotărârea AOB Reuter, citată anterior, punctul 36).
- 60 Totuși, într-o situație în care exportatorul obține o restituire la export cu ajutorul unui certificat de punere în consum cu privire la care reglementarea Uniunii impune să fie întocmit de o societate specializată pe plan internațional în materie de control și supraveghere și în care se dovedește că, fără știrea acestui exportator, această societate a întocmit un certificat fals care permite asiguratorului să acopere riscurile inerente operațiunii de export și să nu despăgubească o pierdere legată de nerealizarea acestei operațiuni, articolul 11 din Regulamentul nr. 3665/87 nu se opune ca, în temeiul unei dispoziții naționale care prevede o răspundere solidară a unei societăți specializate pe plan internațional în materie de control și supraveghere pentru consecințele financiare ce rezultă din certificatele întocmite de aceasta, autoritatea națională să decidă să

recupereze de la această societate sumele care rezultă din aplicarea față de exportator a sancțiunii prevăzute la alineatul (1) primul paragraf litera (a) al acestui articol.

- ⁶¹ Cu toate acestea, trebuie arătat că o sancțiune, chiar fără caracter penal, nu poate fi aplicată decât dacă are la bază un temei juridic clar și neambiguu (a se vedea Hotărârea din 14 decembrie 2000, *Emsland-Stärke*, C-110/99, Rec., p. I-11569, punctul 56, Hotărârea *Käserei Champignon Hofmeister*, citată anterior, punctul 52, precum și Hotărârea din 6 aprilie 2006, *ED & F Man Sugar*, C-274/04, Rec., p. I-3269, punctul 15).
- ⁶² Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că, în împrejurări precum cele în discuție în acțiunea principală, în care reglementarea sectorială a Uniunii nu prevedea încă obligația statelor membre de a stabili sancțiuni eficace în cazurile în care o societate specializată pe plan internațional în materie de control și supraveghere și autorizată de un stat membru a eliberat certificate false, articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95 nu se opune ca statele membre să aplice o sancțiune acestei societăți în calitate sa de persoană care a „participat la realizarea abaterii” sau de persoană care este „obligată să își asume răspunderea” pentru aceasta în sensul acestei dispoziții, cu condiția ca totuși aplicarea unei astfel de sancțiuni să aibă la bază un temei juridic clar și neambiguu, fapt a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.

Cu privire la a treia întrebare

- ⁶³ Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă faptul de a comunica unei societăți specializate pe plan internațional în

materie de control și supraveghere care a eliberat un certificat de punere în consum pentru o operațiune de export un raport de anchetă ce pune în evidență o abatere în legătură cu această operațiune, de a solicita acestei societăți furnizarea unor înscrisuri suplimentare prin care se urmărește să se controleze caracterul real al punerii în consum, precum și de a trimite o scrisoare recomandată prin care se aplică o sancțiune societății respective întrucât a participat la realizarea unei abateri constituie acte aduse la cunoștința persoanei în cauză cu privire la cercetarea sau la urmărirea în justiție a abaterii în sensul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95.

64 În împrejurările din acțiunea principală, trebuie arătat că, în lipsa unei reglementări sectoriale a Uniunii care să prevadă aplicarea unor sancțiuni societăților specializate pe plan internațional în materie de control și supraveghere care au participat la realizarea unei abateri prin care au fost afectate interesele financiare ale Uniunii, aplicarea sancțiunii prevăzute la articolul 11 alineatul (1) primul paragraf litera (a) din Regulamentul nr. 3665/87 unei astfel de societăți, ca urmare a existenței în dreptul național a unei răspunderi solidare a acesteia din urmă cu exportatorul, intră în domeniul alegerii și al competenței statelor membre în cadrul politicii lor de combatere a fraudei. Totuși, într-o astfel de ipoteză, statele membre trebuie să respecte principiile generale ale dreptului Uniunii, precum și regulile generale definite în Regulamentul nr. 2988/95 și reglementările sectoriale ale Uniunii care sunt eventual aplicabile altor operatori.

65 Astfel, trebuie să se constate că, atunci când decide să aplice în acest mod o asemenea sancțiune unei societăți de control și supraveghere, din cauza existenței în dreptul național a unei răspunderi solidare a acesteia din urmă cu exportatorul, administrația națională acționează în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2988/95.

66 Întrucât Regulamentul nr. 3665/87 nu conține norme privind prescripția acțiunii având ca obiect recuperarea restituirilor la export primite în mod nejustificat,

trebuie să se facă trimitere la articolul 3 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 2988/95 (Hotărârea din 15 ianuarie 2009, Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank, C-281/07, Rep., p. I-91, punctul 16), din moment ce această dispoziție este direct aplicabilă în statele membre, inclusiv în domeniul restituirilor la exportul produselor agricole, în lipsa unei reglementări sectoriale a Uniunii care să prevadă un termen mai scurt, dar nu mai mic de trei ani, sau a unei reglementări naționale care să stabilească un termen de prescripție mai lung (Hotărârea Handlbauer, citată anterior, punctul 35).

- ⁶⁷ Conform articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95, prescripția acțiunii este întreruptă prin orice act, adus la cunoștința persoanei în cauză, care este eliberat de autoritatea competentă cu privire la cercetarea sau la urmărirea în justiție a abaterii. În plus, termenul de prescripție începe să curgă din nou după fiecare act de întrerupere.
- ⁶⁸ Termenele de prescripție îndeplinesc, în general, funcția de asigurare a securității juridice. O astfel de funcție nu ar fi pe deplin realizată dacă termenul de prescripție prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2988/95 ar putea fi întrerupt prin orice act de control, de ordin general, al administrației naționale care nu are nicio legătură cu bănuiele privind legalitatea unor operațiuni definite cu suficientă precizie (a se vedea Hotărârea Handlbauer, citată anterior, punctul 40).
- ⁶⁹ Totuși, atunci când autoritățile naționale transmit unei persoane rapoarte prin care se evidențiază o abatere la care aceasta ar fi contribuit în legătură cu o anumită operațiune de export, îi solicită informații suplimentare privind această operațiune sau îi aplică o sancțiune în legătură cu operațiunea respectivă, acestea adoptă acte

suficient de precise cu privire la cercetarea sau la urmărirea în justiție a abaterii în sensul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul nr. 2988/95.

- 70 În consecință, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că, în împrejurări precum cele în discuție în acțiunea principală, faptul de a comunica unei societăți specializate pe plan internațional în materie de control și supraveghere care a eliberat un certificat de punere în consum pentru o operațiune de export concretă un raport de anchetă ce pune în evidență o abatere în legătură cu această operațiune, de a solicita acestei societăți furnizarea unor înscrisuri suplimentare prin care se urmărește să se controleze caracterul real al punerii în consum, precum și de a trimite o scrisoare recomandată prin care se aplică o sancțiune societății respective întrucât a participat la realizarea unei abaterii în sensul articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2988/95 constituie acte suficient de precise aduse la cunoștința persoanei în cauză cu privire la cercetarea sau la urmărirea în justiție a abaterii care, în consecință, întrerup prescripția acțiunii în sensul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din acest regulament.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 71 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Articolele 5 și 7 din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene nu se aplică astfel încât o sancțiune administrativă să poată fi aplicată numai în temeiul acestor dispoziții din moment ce, în contextul protecției intereselor financiare ale Uniunii, aplicarea unei sancțiuni administrative unei categorii de persoane impune ca, anterior comiterii abaterii în cauză, fie legiuitorul Uniunii să fi adoptat o reglementare sectorială care definește o astfel de sancțiune și condițiile aplicării sale acestei categorii de persoane, fie, eventual, atunci când o astfel de reglementare nu a fost încă adoptată la nivelul Uniunii, dreptul statului membru pe teritoriul căruia a fost comisă această abatere să fi prevăzut impunerea unei sancțiuni administrative acelei categorii de persoane.**

- 2) **În împrejurări precum cele în discuție în acțiunea principală, în care reglementarea sectorială a Uniunii nu prevedea încă obligația statelor membre de a stabili sancțiuni eficace în cazurile în care o societate specializată pe plan internațional în materie de control și supraveghere și autorizată de un stat membru a eliberat certificate false, articolul 7 din Regulamentul nr. 2988/95 nu se opune ca statele membre să aplice o sancțiune acestei societăți în calitate sa de persoană care a „participat la realizarea abaterii” sau de persoană care este „obligată să își asume răspunderea” pentru aceasta în sensul acestei dispoziții, cu condiția ca totuși aplicarea unei astfel de sancțiuni să aibă la bază un temei juridic clar și neambiguu, fapt a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.**

- 3) **În împrejurări precum cele în discuție în acțiunea principală, faptul de a comunica unei societăți specializate pe plan internațional în materie de control**

și supraveghere care a eliberat un certificat de punere în consum pentru o operațiune de export concretă un raport de anchetă ce pune în evidență o abatere în legătură cu această operațiune, de a solicita acestei societăți furnizarea unor înscrisuri suplimentare prin care se urmărește să se controleze caracterul real al punerii în consum, precum și de a trimite o scrisoare recomandată prin care se aplică o sancțiune societății respective întrucât a participat la realizarea unei abateri în sensul articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2988/95 constituie acte suficient de precise aduse la cunoștința persoanei în cauză cu privire la cercetarea sau la urmărirea în justiție a abaterii care, în consecință, întrerup prescripția acțiunii în sensul articolului 3 alineatul (1) al treilea paragraf din acest regulament.

Semnături